

**КРИВОРІЗЬКА ГІМНАЗІЯ № 112
КРИВОРІЗЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ**

**МЕМОРАНДУМ СПІВПРАЦІ
між усіма учасниками освітнього процесу:
педагогами, учнями та батьками Криворізької гімназії №112
Криворізької міської ради'**

Схвалено:
на загальних зборах
06.06.2022 року

МЕМОРАНДУМ СПІВПРАЦІ
між усіма учасниками освітнього процесу:
педагогами, учнями та батьками КГ №112 КМР

Керуючись Конституцією України та чинним законодавством України, з метою ефективної взаємодії всіх учасників освітнього процесу педагогічна рада освітнього закладу «Криворізька гімназія №112 Криворізької міської ради» в особі голови педагогічної ради, в. о. директора гімназії Веклич Наталії Миколаївни; надавач освітніх послуг, що далі іменується Сторона-1, представник батьківської громадськості КГ №112 КМР, в особі Циганко Ірини Миколаївни, замовник освітніх послуг, що далі іменується Сторона -2 та орган учнівського самоврядування, в особі Президента ДТО «Сучасник» Суханової Дарини, що іменується Сторона -3, разом іменуються Сторони, уклали Меморандум про партнерство, співпрацю, довіру та взаємоповагу між учасниками освітнього процесу освітнього закладу (Криворізька гімназія №112) Криворізької міської ради (далі Меморандум).

Сторони усвідомлюють спорідненість завдань, необхідність спільних дій, спрямованих на поліпшення атмосфери довіри та партнерських відносин між учасниками освітнього процесу, спрямування зусиль на розбудову сучасного освітнього простору.

Сторони визнають важливість упровадження ініціатив, направлених на якісний та конструктивний діалог між Сторонами, ефективних та прийнятних для Сторін форм взаємодії.

Сторони поділяють погляди щодо взаємної відповідальності за навчання, виховання, розвиток і збереження здоров'я учнів.

Сторони прагнуть забезпечити конструктивність позицій та отриманий результат своєї співпраці.

Плідна співпраця між усіма учасниками освітнього процесу ґрунтується на таких твердженнях:

«Всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Вони наділені розумом і совістю і повинні діяти у відношенні один до одного в дусі братерства»

Стаття 1 Загальної декларації прав людини

«Освіта повинна бути спрямована на повний розвиток людської особи і збільшення поваги до прав людини і основних свобод»

Частина 2 статті 26 Загальної декларації прав людини

«Найкраще забезпечення інтересів дитини має бути керівним принципом для тих, хто несе відповідальність за її освіту і навчання; насамперед таку відповідальність несуть її батьки»

Принцип 7 Декларації прав дитини, ухваленої резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1959 року

«Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації

компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору»

Закон України «Про освіту»

Ми, педагоги, батьки та учні, виходимо з того, що:

Головним принципом співпраці всіх учасників освітнього процесу є принцип дитиноцентризму, тобто орієнтація на потреби учня.

Освітній процес ґрунтується на співпраці педагогів, батьків та учнів. Саме взаємодія в межах трикутника «учень-учитель-батьки» створює простір для сучасної ефективної освіти.

В основу співпраці між усіма учасниками освітнього процесу мають бути покладені принципи педагогіки партнерства як складника концепції «Нова українська школа» (НУШ):

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (про активність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принцип соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Взаємодія між усіма учасниками освітнього процесу ґрунтується на принципах рівноправності, толерантності, академічної доброчесності, неприпустимості булінгу та психологічного насильства.

Співпраця має відбуватись на засадах обов'язковості розгляду пропозицій сторін; пріоритету узгоджувальних процедур; прозорості, відкритості та гласності; обов'язковості дотримання досягнутих домовленостей; взаємної відповідальності сторін.

Дії та поведінка всіх учасників освітнього процесу в шкільному просторі та поза ним ґрунтуються на повазі до прав людини, прав дитини та дотриманні чинного законодавства України.

РОЗДІЛ 1. ПРАВИЛА ТА РЕГЛАМЕНТИ

Ми, педагоги, батьки та учні, виходимо з того, що:

Гімназія як спільнота та осередок місцевої громади може створити власні правила та регламенти, що не суперечать чинному законодавству. Вони мають

бути публічними, всім відомими, загальнодоступними, зрозумілими всім і прийнятними для всіх учасників освітнього процесу в гімназії. Правила мають ґрунтуватись на загальнолюдських цінностях, принципах демократії та прозорості в ухваленні рішень, рівного доступу до всіх послуг, поваги до різноманітності культур.

1.1. Робота громадського самоврядування в закладі освіти

Гімназія є осередком місцевої громади, мета існування якого – освіта і всебічний розвиток учнів, а також осередком спілкування і співпраці для місцевої громади міста, району, села. Низка засадничих рішень у житті закладу освіти, зокрема правила і регламенти, які не суперечать чинному законодавству, може ухвалюватися на засадах громадського самоврядування¹.

Ключові питання взаємодії між учасниками освітнього процесу в закладі вирішуються на Загальних зборах, які формуються з представників самоврядування педагогів, учнів та батьків гімназії. У разі потреби на Загальних зборах для вирішення поточних питань життя гімназії може бути обрана Координаційна рада, сформована з представників усіх учасників освітнього процесу. Координаційна рада може збиратися за потреби або регулярно – один раз на місяць. Адміністрація закладу надає приміщення для роботи органів батьківської спільноти та учнівського самоврядування.

Запорука плідної роботи громадського самоврядування в закладі освіти – максимальна залученість усіх членів спільноти та ефективна комунікація між ними. Канали комунікації в гімназії мають бути доступними і зручними для всіх. Члени спільноти закладу, які не мають можливості користуватися сайтом гімназії та/або месенджерами і сторінками в соцмережах, мають бути забезпечені зручними та зрозумілими для них формами комунікації і зворотного зв'язку на кшталт дошок оголошень у закладі, скриньок, куди можна кидати записки з пропозиціями, тощо.

Показником дієвості громадського самоврядування в гімназії є налагоджені механізми зворотного зв'язку: забезпечена можливість для обговорень, питань, петицій, голосувань, створення «банку пропозицій та ідей» тощо, врахування запитів і пропозицій у подальшій роботі.

Інструментом оцінки ефективності громадського самоврядування в закладі освіти може бути процедура самооцінки, яка проводиться за рішенням органів самоврядування гімназії. Самооцінка проходить у вигляді анонімного опитування (анкетування) педагогів, батьків та учнів, що передбачає подальше коригування роботи громадського самоврядування з урахуванням результатів опитування.

1.2. Правила та регламенти

¹На основі ст. 28 та ст.70 Закону України «Про освіту». Зокрема, у статті 28 ідеться: «Громадське самоврядування в закладі освіти – це право учасників освітнього процесу як безпосередньо, так і через органи громадського самоврядування колективно вирішувати питання організації та забезпечення освітнього процесу в закладі освіти, захисту їхніх прав та інтересів, організації дозвілля та оздоровлення, брати участь у громадському нагляді (контролі) та в управлінні закладом освіти у межах повноважень, визначених законом та установчими документами закладу освіти».

Види правил гімназії та їхній зміст кожна спільнота визначає самостійно. Серед них можуть бути такі:

- правила здобувачів освіти;
- регламенти: порядок доступу батьків до гімназії і класів, порядок індивідуального позакласного спілкування з учителями та класними керівниками, форми проведення першого й останнього дзвоника, батьківських зборів, наявність або відсутність дрес-коду для учнів і вчителів та інші.

Правила гімназії розробляються за участі всіх учасників освітнього процесу та членів колективу закладу. Пропозиції акумулюються та обробляються за допомогою органів самоврядування закладу або, у разі їхньої відсутності, за допомогою уповноважених осіб, після чого вони узгоджуються та ухвалюються на Загальних зборах гімназії. За потреби в регуляційні документи або їхні частини можна вносити зміни шляхом винесення пропозицій на Загальні збори гімназії та їх ухвалення.

Невід'ємним складником правил та регламентів гімназії є порядок розгляду звернень і скарг, а також шляхи вирішення конфліктів. Конфлікти можуть розв'язуватися за допомогою служби порозуміння гімназії, фасилітатора, психолога, класного керівника, керівництва закладу. Звернення учасників освітнього процесу до керівництва гімназії розглядається в як найкоротші строки.

Розгляд та розв'язання конфліктів також можуть здійснюватися Координаційною радою або Загальними зборами гімназії, засновником закладу освіти (органом управління у сфері освіти, який діє від імені засновника). Процедура розв'язання конфліктів в закладі не позбавляє особу права звернутись до суду або до освітнього омбудсмена².

Жодне положення цього Меморандуму не звільняє від відповідальності за порушення норм чинного законодавства і не може змінювати прямі норми законодавства щодо юридичної відповідальності.

1.3. Принципи фінансування та співфінансування

Фінансова діяльність шкільної спільноти ґрунтується на принципах відкритості, зрозумілості та прозорості³. Можлива співучасть батьків у фінансових витратах закладу освіти є добровільною та може бути спрямована переважно на цільові проекти, що слугують покращенню освітнього процесу та розвитку закладу як осередку місцевої громади і знайшли підтримку більшості класної або загальної спільноти гімназії.

² Створення інституту освітнього омбудсмена передбачено ст. 73 Закону України «Про освіту»; Положення про освітнього омбудсмена і Порядок та умови звернення до освітнього омбудсмена затверджено Постановою Кабінету міністрів «Деякі питання освітнього омбудсмена» від 06.06.2018.

³ «Заклади освіти, що отримують публічні кошти, та їх засновники зобов'язані оприлюднювати на своїх веб-сайтах кошторис і фінансовий звіт про надходження та використання всіх отриманих коштів, інформацію про перелік товарів, робіт і послуг, отриманих як благодійна допомога, із зазначенням їх вартості, а також про кошти, отримані з інших джерел, не заборонених законодавством» (частина 3 ст. 30 Закону України «Про освіту»).

1.3.1. Фінансування коштом державного та місцевого бюджетів

Усі члени спільноти гімназії мають вільний доступ до інформації про кошторис і фінансовий звіт закладу. Окрім інформації про надходження й використання всіх отриманих коштів, адміністрація гімназії має надавати інформацію про запити на фінансування до засновників закладу, місцевої влади, спонсорів тощо, а також відповіді на них.

Інформація про всі матеріальні цінності, отримані закладом від батьків чи благодійних організацій, має бути опублікована на сайті закладу освіти. Керівництво закладу освіти обліковує їх відповідно до законодавства та зобов'язується використовувати їх лише в інтересах гімназії.

Адміністрація гімназії бере на себе зобов'язання подавати всю фінансову інформацію (або інформацію про всі кошти, які отримує заклад з різних джерел) вчасно, достовірно

доступно для розуміння будь-якому учаснику освітнього процесу. Питання щодо кошторису та фінансового звіту вирішуються через звернення до адміністрації гімназії або районного відділу освіти, департаменту.

Раз на рік директор публічно звітує про виконання річного плану гімназії та презентує план розвитку закладу на наступний, а також пов'язані з цим планом очікувані фінансові потреби.

1.3.2. Додаткове співфінансування силами батьків

Основною метою додаткового співфінансування силами батьків⁴ можуть стати цільові проекти, гроші на які збираються за принципом відкритого оголошення. Проект можуть оголосити адміністрація закладу, вчитель, батьки або учні. Проект виноситься на розгляд спільноти (класу або гімназії) і реалізується, якщо отримує належне фінансування на добровільних засадах. Кожен з членів батьківської спільноти самостійно вирішує, чи бажає фінансово підтримати проект, і також самостійно визначає розмір власної фінансової участі. Обов'язковою умовою такого співфінансування є оприлюднення переліку потреб та їхньої вартості.

Можливе співфінансування силами батьків здійснюється за принципами:

- добровільності: ніхто не може нікого примусити здавати гроші на будь-що;
- конфіденційності: без згоди людини ніхто не має права публічно оголошувати, узяла вона участь у співфінансуванні чи ні;
- прозорості та регулярної звітності.

⁴«Батьки за власною ініціативою та на добровільних засадах можуть надавати закладу освіти благодійну допомогу відповідно до законодавства про благодійну діяльність та благодійні організації» (частина 4 ст. 24 проекту Закону України «Про повну загальну середню освіту»).

Співфінансування закладу освіти силами батьків є частиною кошторису гімназії і відображається в звіті у графі «Надходження». Гроші приймаються виключно в безготівковій формі та надходять на спецрахунок закладу. Якщо батьки вирішили передати гімназії будь-які матеріальні цінності, останні мають бути взяті на облік за актом приймання-передачі з визначенням їхньої балансової вартості.

Батьки мають можливість контролювати та перевіряти реальні потреби гімназії в їхньому співфінансуванні. Наявність або відсутність грошей на рахунку закладу або засновника можна перевірити через відкриті реєстри та/або відповідний запит на отримання публічної інформації до засновника закладу освіти. Перевірити адекватність тендерних закупівель можна через сайт ProZorro. Пересвідчитись, чи дійсно існує потреба у співфінансуванні силами батьків певних речей (мийних засобів, фарби тощо), батьки можуть, ініціювавши інвентаризаційну перевірку і створивши відповідну комісію, що перевірить фактичну наявність або відсутність речей, на закупівлю яких пропонується співфінансування.

РОЗДІЛ 2. Підвищення ефективності освітнього процесу

Ми, педагоги, батьки та учні, виходимо з того, що:

Освітній процес має бути спрямований на всебічний розвиток і подальшу успішну самореалізацію учня в дорослому житті – як особистості, громадянина й фахівця.

2.1. Організація освітнього процесу в межах навчальної діяльності

Організація освітнього процесу ґрунтується перш за все на академічній свободі вчителя, праві вільного вибору ним форм, методів та засобів навчання і праві вчителя на педагогічну ініціативу. Адміністрація закладу, батьківська та учнівська спільноти мають усебічно сприяти реалізації цих прав вчителя.⁵

Водночас батьки та учні (старшокласники) можуть бути ініціаторами та/або брати участь у низці питань організації освітнього процесу, зокрема:

✓ подавати загальношкільні, класні або індивідуальні заявки на освітні, соціальні й культурні гранти;

✓ залучати батьків до організації майстер-класів та лекцій про різні спеціальності, а також екскурсій на виробництва, в офіси тощо; шукати можливості для отримання якомога ширшої інформації про сучасні професії та соціальні компетентності⁶.

Важливою умовою ефективності освітнього процесу є неупереджене, прозоре та зрозуміле оцінювання. Критерії оцінювання усних та письмових відповідей, контрольних, самостійних робіт, рефератів, проектів тощо є

⁵Частина 1 ст. 54 Закону України «Про освіту».

⁶Ціла низка якісно нових можливостей організації освітнього процесу, включно з організацією індивідуальної освітньої траєкторії учня, з'явиться після ухвалення Закону України «Про повну загальну середню освіту».

прозорими, справедливими та зрозумілими для всіх. Затверджені МОН критерії оцінювання, сформульовані недвозначно та простою зрозумілою мовою, мають бути вивішені в класах, на інформаційній дошці в школі, розміщені на сайті школи тощо.

Механізмом перевірки якості освіти в закладі, зокрема, може бути процедура самооцінки, яка проводиться у вигляді анонімного опитування (анкетування) педагогів, батьків та учнів, що передбачає подальше коригування роботи з урахуванням результатів опитування, а також проведення моніторингу якості освіти з базових дисциплін.

2.2. Організація освітнього процесу поза межами навчальної діяльності

Позаурочна діяльність має бути спрямована на:

- всебічний розвиток учнів, зокрема їхнього емоційного інтелекту, комунікаційних навичок, ініціативності та творчості;
- виявлення і розвиток талантів;
- налагодження та укріплення партнерських зв'язків між членами спільноти: батьками, педагогами та дітьми. Вітається і заохочується будь-яка спільна діяльність батьків і дітей, батьків і вчителів, педагогів і дітей та всіх разом: наставництво старшокласників над учнями молодших класів, «школа для батьків» під проводом учителів або адміністрації гімназії, гуртки, лекції та інша освітня активність для освітян і батьків, спільне дозвілля, екскурсії тощо.

Усім учням має бути надана можливість спробувати себе в творчих видах діяльності та взяти участь у відповідних конкурсах, виставах, змаганнях тощо: критеріями участі в творчих конкурсах є не наявність відповідних навичок, а виключно бажання учня. Форма і зміст таких заходів обираються та плануються спільно з учнями; пріоритетом у виборі форм позаурочної творчої активності є побажання учнів.

У позаурочний час учні за бажанням можуть брати участь в олімпіадах з навчальних предметів; відповідний учитель надає допомогу в підготовці. Успішна участь в олімпіадах не є обов'язком учнів; будь-який результат на олімпіаді або відмова від участі не можуть бути причиною засудження чи покарання з боку вчителя або адміністрації гімназії.

Запорукою добровільної участі в позаурочній діяльності є її відкрита програма та попереднє оголошення загальних учнівських заходів, що обговорюється та пропонується заздалегідь на кожен місяць, чверть або семестр. Такий порядок дає можливість охочим заздалегідь визначитись, у яких видах позаурочної діяльності вони б хотіли взяти участь. Учні та батьки можуть вносити свої пропозиції на наступний рік і брати участь у складанні програми заходів.

Механізмом перевірки ефективності позаурочної діяльності в закладі може бути опитування (анкетування) педагогів, батьків та учнів, що передбачає подальше коригування роботи з урахуванням результатів опитування.

РОЗДІЛ 3. Безпека в школі

Ми, педагоги, батьки та учні, виходимо з того, що:

Обов'язковим елементом освітнього процесу в середовищі закладу освіти є задовільнення для всіх його учасників на належному рівні основних потреб людини (зокрема фізіологічних, соціальних та потреб у безпеці – фізичній і психологічній).

3.1. Сприятливе фізичне середовище

- Адміністрація гімназії в співпраці з усією спільнотою гімназії розробляє методи та шляхи забезпечення задовільнення основних фізичних потреб у середовищі закладу освіти.

Серед основних фізичних потреб усіх учасників освітнього процесу в шкільному середовищі є такі:

- вільний доступ до свіжого повітря. Заклад освіти має забезпечити наявність свіжого повітря в класах під час занять, регулярне провітрювання класів під час перерви та можливість прогулянок дітей на подвір'ї закладу під час перерв з класними керівниками;

- вільний доступ до питної води. Фонтанчики або кулери з питною водою мають бути завжди доступними всім учасникам освітнього процесу в закладі.

- вільний доступ до туалету. Туалети закладу мають відповідати потребам людини в повазі до її гідності та сучасним гігієнічним нормам. Туалети мають бути облаштовані індивідуальними кабінками з дверима, що зачиняються, сучасними сантехнічними системами, забезпечені туалетним папером, водою та милом для миття рук;

- доступна якісна їжа. У закладі освіти має бути організовано гаряче харчування. Одним з критеріїв вибору оператора, що організовує роботу їдальні закладу, має стати надання сучасного збалансованого харчування. Вітається також осучаснення інтер'єру їдальні, посуду та естетики подачі страв, а також забезпечення вибору учнями страв з урахуванням їхніх смаків.

- надання домедичної допомоги в разі потреби.

3.2. Безпечне та комфортне психосоціальне середовище

Усі учасники освітнього процесу підтримують дружню, заохочувальну і комфортну атмосферу в гімназії та в освітньому просторі, ставляться один до одного з повагою. Психологічне насильство та булінг є неприпустимими в стосунках між усіма учасниками освітнього процесу⁷. Правила гімназії та

⁷Порядок реагування на прояви психологічного насильства та булінг, а також порядок адміністративного та карного покарання винних докладно виписані в низці законів України, зокрема в змінах до Кодексу України про

регламенти взаємодії учасників освітнього процесу мають передбачати комфортне психологічне середовище для всіх і кожного.

В закладі освіти організовується психологічна та соціально-педагогічна підтримка для учнів. Психологічна служба в гімназії має бути забезпечена організаційними можливостями для ефективної роботи. Необхідне виділення окремого кабінету для роботи практичного психолога. У закладі освіти також може бути скринька для анонімних звернень до психолога.

Під час перебування в закладі вчителі та учні повинні мати простір і час для відпочинку та психологічного розвантаження. Разом з простором для відпочинку педагогів (вчительською кімнатою) в закладі має бути створений простір для психологічного розвантаження та відпочинку учнів.

Інструментом вимірювання рівня психологічного комфорту в гімназії може стати анкетування всіх учасників освітнього процесу.

Проблеми з порушенням правил дружності та взаємоповаги в гімназії вирішуються на рівні адміністрації закладу. Розгляд та розв'язання конфліктів також можуть здійснюватися Координаційною радою або Загальними зборами закладу, засновником закладу освіти (органом управління у сфері освіти, який діє від імені засновника). Процедура закладу освіти розв'язання конфліктів не позбавляє особу права звернутись до суду або до освітнього омбудсмена.

3.3. Прикінцеві положення

Цей документ ухвалюється після його обговорення на Загальних зборах або в інший спосіб, який передбачає активність усіх учасників освітнього процесу.

Документ вважається схваленим, якщо його підписують уповноважені представники батьків, учнів та педагогів, або ж відповідне рішення може бути зафіксоване протоколом Загальних зборів закладу.

адміністративні правопорушення та в змінах у Законі України «Про освіту». Повний перелік міститься в Законі України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)».